

Cum am devenit energetician și ce am reușit să realizez (pe scurt)

După 1948, urmare a instalării în România a economiei centralizate (eram elev în clasa a IV- a de liceu A. Șaguna, în Brașov), s-a inițiat elaborarea unor planuri și programe cărora le-au urmat prevederi cu specific energetic în cadrul Planurilor de Stat cincinale și anuale. Astfel, în 1951 a fost elaborat pentru perioada 1951÷1960 și planul de electrificare având ca obiective:

- creșterea producției industriilor existente și alimentarea cu energie electrică a industriilor nou înființate;
- valorificarea rațională a resurselor energetice, folosirea combustibililor inferiori, economisirea combustibililor superiori;
- extinderea folosirii energiei electrice în industrie, transporturi, agricultură, localități rurale, consumul casnic, etc.

Acest program tehnic a devenit un program politic pentru Partidul Muncitoresc Român. Realizarea acestui prim program cât și a următoarelor, au revenit personalului existent și cadrelor formate în școlile înființate după reforma învățământului din 1948. Astfel, din anul 1951, ca absolvent al Școlii Medii de Energie Electrică Brașov – prima serie – am devenit și eu participant activ la realizarea acestor planuri și programe, respectiv și primul plan de electrificare al țării, elaborat pentru perioada 1951÷1960.

Angajat prin repartitie Guvernamentală la IRE Ploiesti-CTE Câmpina (soartă comună cu a colegilor proveniți din alte centre școlare ca Timișoara, Brăila), mi-am desfășurat activitatea profesională în producție conform sarcinilor primite; în paralel, am urmat cursurile fără frecvență la Facultatea Energetică din Institutul Politehnic București. Prin aceasta am beneficiat de o serie de avantaje (exemplu: scutirea de efectuare a stagiului militar). Beneficiind și de unele condiții favorabile am reușit continuarea studiilor ca student bursier al IRE Ploiesti la Facultatea Energetică din IPB curs de zi, studii încheiate în 1962 prin absolvirea și obținerea diplomei de inginer energetician specialitatea termo energetică.

Revenit la IREP-CTE Câmpina, după șase luni, prin ordin al Ministrului și cu acordul subsemnatului, am fost transferat la CTE Iernut ca inginer automatist. În această etapă, inaugurată în 1963 și finalizată în 1968, am participat la punerea în funcțiune a patru blocuri de 100 MW livrare cehoslovacă și două blocuri de 200 MW, livrare sovietică, efectuarea tuturor probelor tehnologice prevăzute prin contractele de livrare și unele lucrări din inițiativa locală (de exemplu: proiectarea,

Centrul pentru Dezvoltarea Creativității Studenților în Energetică

montarea și punerea în funcțiune a primului calculator electronic din sistemul energetic național, îmbunătățirea unor bucle de măsură prin utilizarea aparaturii Hokuşin).

Dar cum ziua de mâine nu-ți aduce întotdeauna bucuriile și satisfacțiile pe care le meriți, în sectorul nostru se produce un incendiu de proporții (CET Işalnița, decembrie 1967), care a afectat atât etapa I-a a centralei dar și consumatorul termic, Combinatul Chimic. Măsurile tehnico-administrative și politica la nivelul sectorului, care a urmat acestui eveniment, au afectat hotărâtor viitorul meu astfel că, în Martie 1968, am fost angajat și numit inginer șef automatizări la CET Craiova - Işalnița, prin ordin al ministrului fără acordul subsemnatului; presiunile administrative, politice și al organelor locale cât și unele sfaturi tovarășești, m-au determinat să procedez ca “Grigore”- “vrei nu vrei, bea Grigore aghiazmă”.

Am băut și m-am apucat de treabă, treabă care constat și acum - și de aceea menționez - m-a format ca adevărat energetician. După o perioadă relativ scurtă de documentare am preluat complicata problematică, respectiv, etapa I-a (2x100 MW; 3x50 MW) afectată de incendiu, din punctul de vedere al contractului cu furnizorul extern în stadiul de co-lăudare iar etapa a II-a (2x315 MW), în primul an de exploatare. Pe scurt, situația impunea o singură prioritate: refacerea după incendiu și finalizarea investiției.

Paralel cu derularea lucrărilor inerente din punct de vedere organizatoric, prin preluarea CET Govora și încă două obiective noi, Rovinari (cu lucrări de construcții demarate) și Turceni, s-a creat Întreprinderea Electrocentrale Craiova, unde am promovat ca director tehnic, având în subordine directă CET Craiova.

Cu trecerea timpului, CET Craiova s-a impus tot mai mult în sistem ca unitate de bază, programată pentru participarea la vârful de seară cu sarcini ridicate (este prima centrală electrică din țară care la vârful de seară a produs peste 1000 MW, recordul fiind 1024 MW- puterea instalată fiind de 980 MW). Dacă mai menționez faptul că pentru rezultatele obținute în anii 1971 și 1972 IE Craiova a obținut drapelul de Întreprindere Fruntașă și Ordinul Muncii clasa a III-a, respectiv clasa I-a, te-am convins cititorule că centrala electrică Craiova a devenit o unitate sigură în exploatare.

Dar, istoria se repetă! La nici cinci ani de activitate în cadrul IE Craiova, sunt pus în situația de a-mi continua activitatea la CTE Rovinari, devenită și ea IE Rovinari. Singura deosebire între situația care îmi oferea argumentele pro și

contra consta în faptul că, cel puțin din punct de vedere tehnic, de această dată proiectele erau cunoscute, întrucât în calitate de titular de investiție, acestea au fost analizate și avizate, cu observații și fără, în CTE Craiova. Mai rețineți un oarecare spirit patriotic (echipamente fabricate în țară), antecedentele încurajatoare și concluzia vine de la sine; “am băut aghiazma și m-am apucat de treabă!”.

(N.B.: De unde puteam ști sau bănuși că majoritatea problemelor de comportare în exploatare eliminate la Craiova, înscrise ca observații la avizarea proiectelor, se vor repeta cu aceeași gravitate și la Rovinari).

După o perioadă relativ scurtă de documentare am preluat complicata problematică respectiv, etapa I (2x200 MW) oprită în avarie și etapa II (4x330 MW, în majoritate echipament fabricat în țară) în diferite stadii de construcții montaj. Intrând în amănunte, situația se poate rezuma astfel:

- etapa I – analiza avariilor și tratative tehnico-comerciale cu partea cehă în scopul redării în exploatare a blocurilor și încheierea din punct de vedere tehnico-juridic a investiției;

- etapa II - nici una din părțile participante, beneficiar, furnizor, executant, proiectant, etc., nu era în ordine în ceea ce privește sarcinile proprii, exemplu: asistența tehnică furnizor intern lipsă pe șantier (asistența tehnică licențiator retras din Vulcan urmare a acuzațiilor de sabotaj), recrutarea și pregătirea personalului de exploatare nedemarate, neconcordanța între proiecte și volumul mare de dispoziții de șantier, probele pe fluxul de montaj nu se efectuau, neconcordanța între stadiile fizice și situațiile financiare etc.

Din toate deficiențele constatate pe care am putut să le cuprind, am aprofundat una preluată de la colegii cehi – se referea la scandalul apărut la CTE Șoștani - Iugoslavia, urmare a constatării deficiențelor de concepție la cazanul de 890 t/h tip turn, fabricație Babcock. Investigațiile făcute au confirmat informația colegilor cehi (am primit și un articol din presa occidentală.).

Am acționat prin transmiterea unei note informative la MEE prin care solicitam analiza informației și stabilirea măsurilor necesare întrucât, fiind vorba de lucrări în sistemul sub presiune al cazanului și asigurarea unor colectoare care nu puteau fi fabricate în țară, pun în pericol respectarea termenului de stat de pornire al blocului.

Nota a avut efect, analize se făceau, dar problema s-a rezolvat doar cu ocazia vizitei de lucru în județul Gorj a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Nici azi nu știu de ce ministrul nostru nu a respectat scenariul vizitei aprobat. Am fost pus în situația

Centrul pentru Dezvoltarea Creativității Studenților în Energetică

de a prezenta obiectivul pe machetă (în locul dumnealui), fără a fi avertizat în prealabil. Din momentul recepționării invitației ministrului: “îl rog pe directorul obiectivului să-l prezinte”, instantaneu am devenit un robot care a uitat ce trebuia să prezinte ministrului, iar mențiunea “directorul obiectivului” m-a blocat într-o zonă de responsabilitate personală care m-a determinat să afirm motivat că termenul de stat de pornire pentru primul bloc este compromis.

Îmi cer scuze față de cititor și îngaduința de a nu mă referi la ce a urmat în următoarele cca. 30 de minute după încheierea vizitei la termocentrală ci doar, la cca. 30 de minute de la încheierea adunării populare la care, în încheiere tovarășul a spus: “Sper ca și energeticienii să porneasca la timp blocurile!”.

Am fost depistat și cules din mijlocul mulțimii de doi activiști și condus în sediul Consiliului Județean unde ministrul mă întâmpină, mă îmbrățișează spunându-mi: “ Am ieșit bine, îți mulțumesc”, apoi mă conduce în fața tovarășului Nicolae Ceaușescu care după câteva cuvinte de îmbărbătare, autoritar îmi spune: “Mobilizezi toate forțele, întocmești un grafic care să asigure pornirea într-un timp rezonabil, îl aprobi împreună cu ministrul și răspunzi personal de realizarea lui.” (fără comentarii!). Graficul aprobat conducea la o decalare a termenului de prim paralel cu 12 luni; s-a realizat în 14 luni. Cu toate că s-a lucrat într-o atmosferă normală, cooperantă, solidară, surprizele în comportarea la probe a unor auxiliare sau surprizele dictate de anumite interese nu au lipsit (nu insist). Cu mari eforturi se realizează și proba de 6 zile (înlocuită pentru celelalte blocuri cu proba de 72 de ore și derogări) conform contractului: durata - șase zile continuu, sarcina medie a blocului 301 MW, variații de sarcină $\pm 10\%$. Se preia blocul în exploatare industrială.

Cu aceasta se deschide o nouă pagină în istoria termocentralei (istorie valabilă pentru toate blocurile, inclusiv Turceni). Această nouă pagină a istoriei se poate considera că s-a închis abia după finalizarea programului A₁ și A₂ de retehnologizare.

Imposibilitatea furnizorului de cărbune de a-l asigura cantitativ și calitativ a condus, mai ales în perioada de început de exploatare industrială, la regimuri de funcționare cu variații mari de sarcină, chiar sub minimul tehnic. Consecința: spargeri de țevi în sistemul sub presiune, avarii cu deteriorări de echipament la mori, eroziuni de cenușe zburătoare la ventilatoarele de gaze arse, etc. Pe șantier lucrările de construcții montaj se derulau și apare al doilea bloc în probe.

Reprezentanții MICM (Vulcan, ICPET) lansează tot mai des și insistent acuzația la adresa beneficiarului, respectiv a subsemnatului, susținând că spargerile de țevi în sistemul sub presiune sunt o consecință a proastei exploatare (mai ales în regimurile de pomire), fără respectarea diagramelor și instrucțiunilor din cartea tehnică a cazanului. Am fost solicitat să particip la un comandament organizat de consiliul de control muncitoresc (și securitate). Deși pe ordinea de zi problema spargerilor de țevi nu era înscrisă, aceasta se ridică (de un anume specialist), subsemnatul fiind invitat să răspundă. Solicit permisiunea de a-mi aduce evidențele scuzându-mă că nu sunt pregătit, problema nefiind înscrisă pe ordinea de zi. Revin și informez că la analiza de avarii a căror concluzii urmează să le prezint au participat și reprezentanții MICM, ICPET pe șantier. Informarea mea nefiind pe placul inițiatorilor de scandal, aceștia m-au întrerupt cu brutalitate susținând în continuare acuzația. În această situație, am solicitat să fie interogată reprezentantul firmei licențioare care acorda asistență tehnică pe șantier pentru pomire. I s-a adresat acestuia întrebarea de ce beneficiarul nu respectă instrucțiunile de exploatare ale cazanului și de ce el, ca licențiator, permite aceasta, ce părere are privind numărul exagerat de spargeri. După ce i se confirmă că este vorba de diagramele respectiv instrucțiunile din cartea tehnică a cazanului, exclamă: “Domnilor, diagrama la care va referiți este bună pentru fiert ouă, nu de pornit cazane; iar despre spargeri, vă poate spune domnul director pentru că dumnealui le-a analizat.” Cu aceasta, problema s-a lămurit, dar rana a rămas deschisă.

Pe șantier lucrările de construcții montaj avansau, apare al doilea în stadiu de probe tehnologice. Activitatea noastră, a beneficiarului, devenea echivalentă cu lupta cu morile de vânt. În această conjunctură, favorizat și de avaria de sistem din 1977, am cedat.

Am fost transferat la ICEMENERG și numit șef serviciu puneri în funcțiune, activitate nou creată. Dar această activitate nu a putut demara, în principal de cauza divergențelor dintre MEE plus subsemnatul și conducerea ICEMENERG care nu accepta alte sarcini în afară de punerea în funcțiune a buclelor de reglaj automat. Această divergență s-a stins și serviciul nou creat s-a desființat abia în momentul în care, după negocieri, promisiuni și condiționări, am acceptat să fiu numit director al IE Turceni (era în Decembrie 1977). Centrala avea două blocuri în funcțiune, al treilea în probe. Prima cerere a subsemnatului adresată personalului propriu, proiectanți și executanți, a fost realizarea închiderilor cu separarea zonelor de

Centrul pentru Dezvoltarea Creativității Studenților în Energetică

exploatare față de montaj, etanșari pentru evitarea înghețului, eliberarea căilor de acces.

Ministrul ne vizita foarte des. De fiecare dată îi prezentam situația și solicitam opriri de blocuri sau prelungirea staționării în cazul opririlor ocazionale, pentru eliminarea unor provizorate sau defecțiuni incipiente. Discuțiile de acest gen erau foarte neplăcute. Pe ministru nu-l interesa altceva decât producția. Într-o zi îmi spune: “Eu sunt ministru, deci activist; faci cum îți spun eu, dar tu răspunzi pentru că tu ești specialistul și, ca să fie și mai clar, până la pornirea blocului trei nu discutăm de opriri”. Așa s-a și întâmplat.

În ziua primului paralel, ministrul primește raportul, fiind la Rovinari. Își exprimă dorința de a vedea blocul în funcțiune. Sosit în centrală, ne deplasăm în camera de comandă, o parcurge de la un capăt la celălalt, primește raportul șefului de tură, se întreține cu operatorii. Mă întreabă ce sarcină are blocul; cca. 120 MW răspund, dar pe centrala?; cca. 550 MW răspund din nou; deci, mai mult ca Rovinari!, concluzionează dumnealui.

Cu o satisfacție vizibilă mă invită să mergem; după noi, suita. Pe traseul parcurs, reiau problemele care necesitau opriri și reparații. Am fost ascultat cu multă atenție și interes - mi s-a părut. Dar, după ce am ajuns pe culoarul spre birou, se oprește și, după ce s-a apropiat suita, exclamă: “Uitați-vă, hal de director, are toate blocurile în funcțiune, produce mai mult ca cei din Rovinari și vrea să le oprească!”; se creează liniște. Doar directorul tehnic - locțiitorul meu intervine, dar este redus la tăcere.

Ajunși la birou, doar pe mine mă invită înăuntru. Stăm în tăcere. După un timp, mă întreabă: “Ai fost în concediu de când ești la Turceni?”; “Nu” îi răspund. Tăcere. După un timp: “Pleci două săptămâni în concediu. Cine să-ți țină locul?”. Propun, acceptă. Tovarășe ministru, îndrăznesc eu văzându-l atât de calm și liniștit, vă rog să considerați misiunea mea la Turceni încheiată și să știți că la ICEMENERG nu vreau să mă mai întorc. “Nu!, îmi răspunde, acest lucru îl putem analiza după concediu”. Cu toate acestea, eu nu am renunțat la ideea încheierii misiunii mele la Turceni și până la urmă, devin inginer principal proiectant II la CIPEET.

Trec peste perioada care a urmat până în 1990, când am preluat activitatea de rețehnologizare. Aș menționa doar:

- contribuția mea la acțiunea de modernizare a centralelor electrice CIPEET în calitate de responsabil;

- activitatea mea ca împuternicit al ministrului pentru clarificarea din punct de vedere al termenului și al responsabilității realizării asistenței tehnice și confirmarea realizării măsurilor din “mapa albastră”;
- participarea, în calitate de președinte al comisiei de pornire a blocului 7 Turceni, în urma rugăminții adresată personal de ministrul din acea perioadă.

Începutul a fost foarte greu din lipsă de bani, valuta. Dar până la urmă, după ce ne-am fixat ideile și cererile, am pornit la treabă. Scenariul inițial, când l-am elaborat, prevedea întocmirea unui studiu de comportare în exploatare a câte două blocuri din Rovinari și Turceni, într-un timp limitat și o perioadă climatică dificilă care să scoată în evidență cât mai multe dificultăți / puncte slabe. Acest studiu urma să fie întocmit cu participarea unor specialiști străini care să stabilească și măsurile de eliminare a punctelor slabe depistate. După realizarea măsurilor respective, urma o nouă perioadă de funcționare supravegheată în care să se verifice eficiența și generalizarea măsurilor care au confirmat efectul așteptat, etc. Scenariul s-a atașat ca anexă la scrisoarea de intenție care s-a difuzat la unele ambasade din București și Banca Mondială, acestui for solicitându-i și un credit.

Din răspunsurile primite, am înțeles că pentru realizarea intenției noastre, trebuie să lucrăm pe două drumuri în paralel:

- I. Ambasadele ne-au transmis răspunsuri cu mulțumiri și amabilități indicându-ne o serie de firme pe care ne recomandă să le contactăm direct;
- II. Banca Mondială ne comunica acordul de principiu pentru obținerea creditului dar și condițiile și etapele pe care trebuie ‘în mod obligatoriu’ să le parcurgem.

Analizăm cu atenție situația creată și ne hotărâm să ne conformăm și să valorificăm cât mai util pentru noi condițiile și sugestiile partenerilor. Norocul nostru – (apropos de ruleta rusească), o firma din RFG – ABB - , constituită în consorțiu cu Babcock, ne oferă o sponsorizare pentru angajarea unui consultant extern (pe care îl și propune), cu ajutorul căruia să elaborăm documentația necesară obținerii creditului ce urma să-l solicităm oficial Băncii Mondiale și pentru un an, livrarea în mod gratuit a 400 MW care să compenseze deficitul intern de energie electrică. Obținem aprobările interne necesare și trecem la treabă.

Prima victorie a fost recunoașterea și acceptarea din partea Băncii Mondiale a consultantului extern propus de consorțiul german, UCI – RFG. După un prim set de corespondențe și propuneri de acord cu Banca Mondială, aceasta publica în presa occidentală, sub forma de comunicat, intenția de acordare a unui credit,

Centrul pentru Dezvoltarea Creativității Studenților în Energetică

menționând beneficiarul (România), consultantul extern (UCI – adresa), scopul (re tehnologizarea...), banca (BCR), unitatea de comerț exterior (ROMELECTRO) etc., iar pentru noi, printr-o scrisoare adresată direct, ne transmit în copie comunicatul și o serie de precizări necesare pentru obținerea creditului, cum ar fi: studiu de fezabilitate, analiza cost-beneficiu, forța de muncă, executanții, etc., totul avizat de consultant și, lucru foarte important, vizita unui reprezentant al Băncii Mondiale care să verifice la fața locului tot ce am scris noi, precum și un termen orientativ pentru prezentarea în bordul directorilor alături de referatul expertului.

Consultantul la rândul său, dă un comunicat în care se prezintă, menționează adresa din România (sediul ROMELECTRO cu care urma să încheie un contract pentru o primă perioadă – sponsorizarea ABB) și adresează o invitație generală firmelor doritoare să participe la această acțiune.

Analizăm situația creată și prima decizie a fost numirea organului propriu de lucru care să facă față tuturor cerințelor, respectiv direcția de re tehnologizare subordonată directorului general, subsemnatul având funcția de director adjunct. Nu mai insist asupra amănuntelor, important este că valorificând corespunzător munca noastră, paralel cu acțiunile pe linia Băncii Mondiale, am obținut un credit suplimentar –“credit furnizor”- constând valoric în cca. 30 mil. DM iar fizic, echipamente și materiale împărțite în trei categorii: furnitura ABB, Babcock, și alții, majoritatea RFG.

În această situație, am schimbat scenariul inițial valorificând prin implementarea acestor echipamente și materiale, la alte perechi de blocuri din Rovinari și Turceni, denumind această etapă program A1, urmând ca blocurile prevăzute inițial pentru re tehnologizare dotate cu echipamente și materiale achiziționate pe creditul Băncii Mondiale (de care eram siguri că-l vom obține, dar cu întârziere) să constituie programul A2.

Grăbind valorificarea echipamentelor și materialelor sosite și stocate în magazine prin implementare cu blocul în funcțiune sau oprit, rezultatele mereu pozitive obținute au condus la creșterea interesului din partea beneficiarilor făcându-i pe aceștia interesați și grăbiți pentru finalizarea programului demarat.

În final, realizarea programului A1 la blocurile respective a confirmat realizarea indicatorilor tehnico-economici preliminariți în scenariul inițial, făcându-i pe unii să se gândească la un program A3 pentru blocurile 4 și 5 Turceni.

Programul A2 se afla în etapa de prospectare a pieței, analiza ofertelor

(minim trei), licitații, contractări pentru fiecare poziție în parte conform metodologiei practicate de Banca Mondială. Perioada de implementare se contura să demareze cu întârzieri mari.

După încheierea etapei de contractări printr-un anume “mare și competent specialist”, MEE face o analiză a activității direcției de re tehnologizare și, în mod surprinzător, propune desființarea direcției – nemaifiind necesară – și eliberarea subsemnatului din funcție. CIPEET, respectiv cei care în regimul trecut au pus sistemul pe brânci, sărind acum (“acum” raportat la vremea respectivă) să-l redreseze, își însușește și aprobă propunerea; în plus, după două luni, mă obligă să ies la pensie. Au făcut abstracție de sarcinile și obligațiile pe care le mai aveam până la finalizarea programului A2 și un an după finalizarea lui (respectiv raportul către Banca Mondială).

P.S.

1. Mă bucur de rezultatele obținute (cunoscute din statisticile anuale) de colectivul S.C. Electrocentrale Turceni S.A. și adresez pe această cale sincere felicitări, urări de sănătate și putere de muncă pentru a le putea menține și în viitor;
2. În mod intenționat, în relatarea mea nu am nominalizat persoane cu aport pozitiv sau mai puțin pozitiv, aceasta pentru a nu da naștere unor interpretări discutabile, dar cum acestea există, mă închin cu recunoștință în fața lor și cu scuzele cuvenite, le mai multumesc încă o dată;
3. Mulțumesc colectivului de conducere al S.C. Electrocentrale Turceni S.A. care, prin invitația făcută, mi-a dat posibilitatea să le fac cunoscut aportul meu la succesul lor prin relatarea unor momente mai puțin cunoscute (chiar dacă nu din vina mea finalul rămâne “în coadă de pește”, vă rog să mă înțelegeți și să mă scuzați);
4. Nu am participat pe viu, la nici un eveniment oficial ocazionat de re tehnologizare, nescuzabil dacă mi se recunoaște aportul, dar gândesc și sper că timpul nu-i trecut.

La multi ani și succese și mai mari!

iulie 2003,

ing. Igor Selischi